

TEKNOLOJİ VE SİBER GÜVENLİK: DİJİTAL TOPLUMUN GELECEĞİ

İrfan ATASOY

İstanbul Kültür Üniversitesi, Türkiye
info@irfanatasoy.com.tr
https://orcid.org/0000-0002-1429-2126

Doç. Dr. Okan ORMANLI

İstanbul Kültür Üniversitesi, Türkiye
o.ormanli@iku.edu.tr
https://orcid.org/0000-0001-7812-7755

ÖZ

Teknoloji bağlamında tecrübe edilen her alan, farklı deneyimleri de beraberinde getirmektedir. Özellikle Web 2.0 ile birlikte ortaya çıkan en birincil problem, teknolojik tabanlı güvenlik açıkları ve 1-0'lardan oluşan ve geride bıraktığımız dijital izlerdir. Bu da insanları dijital gelecekte birçok sorun ile karşı karşıya bırakmaktadır. Ağ toplumunda sosyal bir komün içerisinde bilgi alışverişi yapılmaktadır. Sunulan sosyal medya tabanlı onlarca program ve uygulama gerçekten bedava mıdır, yoksa insanlar sosyal ağların birer dijital emekçisi midir soruları gündemi işgal etmektedir. Bu hizmetler karşılığında hiç şüphesiz onlarca veri, çeşitli veri tabanlarında algoritmalar marifetiyle özel hayatlarına uzanacak boyutta analiz edilip tekrar onların lehine dönebilmektedir. Teknoloji ile birlikte artık dur durak bilmeyen dijitalleşme bütün hızıyla geleceğe doğru evrilmektedir. İnsanların tercihleri, özel hayatları, saplantıları, zayıf ve güçlü yanları; dijital bir “depo” veya bir “verihane” içerisinde A’dan Z’ye tutulmaktadır. Bu makalede, dijital toplumun geleceğinde bireyin karşılaşacağı zorluklar, teknolojik gelişmelerin ortaya çıkardığı açıklar, karşı karşıya kalınacak problemler ve siber güvenlik meselesi eleştirel bir yaklaşımla nitel bir yöntemle ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Teknoloji, Dijital Toplum, Siber Güvenlik, Dijitalleşme, Sosyal Medya*

TECHNOLOGY AND CYBER SECURITY THE FUTURE OF DIGITAL SOCIETY

ABSTRACT

Each area experienced in the context of technology brings different experiences. The main problem with the introduction of Web 2.0 is the technology-based security vulnerabilities and our digital traces comprising of 1-0s. This causes us to face many problems in the digital future. We exchange information in a social community within a network society. Are all the social media-based programs and applications offered for us really free? Or are we all digital labourers of social networks? In exchange of the services offered to us, huge amount of data, undoubtedly, are analyzed by algorithms in various databases and return back to us even to our private lives. Our digitalization story which is no longer stopping with technology is evolving towards the future with all speed. Our real life story, our preferences, our private life, our obsessions, our weaknesses and strength, namely everything from A to Z are recorded in a digital “Data House”. In this article, The challenges the individuals face in the future of digital society, the deficits created by technological developments, the helplessness we will face and the issue of cyber security will be handled with a critical approach.

Keywords: *Technology, Digital Society, Cyber Security, Digitalization, Social Media*

GİRİŞ

Teknoloji, devamlı ilerleyen ve sürekli gelişen bir olgu olması sebebiyle hayatın geniş alanlarına nüfuz etmektedir. Burada genel itibariyle şu sorular sorulabilir. Teknolojik gelişmeler iyi midir yoksa kötü müdür? Teknolojinin, insanların kullanımına dâhil olduğu, ancak bireylerin idaresinde gelişemeyebilen kontrolsüz bir alanda ortaya çıkıp kontrol dışında gelişim gösteren bir araç olma ihtimali yüksektir.

Theodore John Kaczynski'nin (Unabomber) “Sanayi Toplumu ve Geleceği” (Kaczynski, 2013) adlı manifestosunda ortaya koyduğu bazı fikirler doğru olabilir mi? Kaczynski'nin bu manifestosu teknoloji ve endüstriye dayalı sisteme karşı kaleme alınmış ve ABD'deki gazetelerde yayımlanmak zorunda kalınmıştır. Sanayi toplumunun ve gelişen teknolojinin sonuçları yirmi sene önceki öngörüler ile okunup yirmi birinci yüzyılın ilk çeyreğine endekslenebilir. Theodore John Kaczynski'nin çeşitli bombalı eylemleri kanunlar çerçevesinde kabul edilemez bir durum olarak ortaya konmuştur. Ancak manifestoda belirtilen fikirler bazı çıkarımlar yapılmasını da gerektirmektedir. Kaczynski'nin manifestosunda belirtmiş olduğu önemli alıntılar da bu çalışmanın sonunda yer alacaktır.

Çalışmada dijital toplumun geleceği üstte belirtilen yaklaşımlarla birlikte, teknoloji ve siber güvenlik bağlamında irdelenecektir.

DİJİTAL İZLER VE ALGORİTMA

Toplumun yaygın olarak kullandığı yeni medya ve sosyal medya araçları “Google, Twitter, Facebook, Instagram ve LinkedIn” benzeri uygulamalar olarak ifade edilebilir. Bahsi geçen bu araçların kullanımları da ücretsiz olarak sunulmaktadır. Dolayısıyla bu uygulamaları ücretsiz bir şekilde sunan şirketler de içeriklerinden yayınladıkları reklamlar aracılığıyla kazanç elde etmektedir. Bu araçları kullanan kişilerin takipçileri, uygulama içerisinde yapılan aramaları, beğenileri, yorumları, paylaşımları ve çeşitli içerik hareketleri de reklam oluşturulma aşamasında önem kazanmaktadır. Bu eğilimlere göre reklam içerikleri düzenlenip kullanıcıların reklamlara muhatap olmaları sağlanmaktadır. Bu noktada “güvenlik, hesap ayarları, gizlilik” gibi önemli aşamalar da değer kazanmaktadır. Bu durumu araştırmacı fenomen bir Twitter kullanıcısı olan ayrıca bilim, teknoloji, evren, uzay, fizik yasaları, gezegen sistemleri ve daha birçok konuda bilgiler aktaran “@lagaribey”in 3-4 Kasım 2018 tarihlerinde yapmış olduğu ve 32 maddede belirtilen flood tweet paylaşımlarında da görebilmek mümkündür.

“@lagaribey” Twitter kullanıcısı ortaya çıkan çeşitli durumları aşağıdaki tweet paylaşımlarında şu şekilde özetlemektedir:

“Adam, mağazadan kızına gönderilen broşürler ve hediye kuponlarıyla adeta deliye dönmüştü. Zira gelen şeyler hamilelikle ilgiliydi. Oysa kızı daha liseye gidiyordu. Değil hamile olması, mağazanın bu ürünleriyle ilgilenmesi bile imkânsızdı. Soluğu doğruca mağazada aldı. Mağaza müdürünü bulup, “Kızımı hamileliğe mi teşvik ediyorsunuz, o daha liseye gidiyor, neyi amaçlıyorsunuz siz” diye bağırды ve ortalığı birbirine katarak evine döndü. Fakat birkaç gün sonra aynı müdürü arayıp, “Kızım hamileymiş, size bir özür borçluyum” demek zorunda kalmıştı. Peki, ama mağaza, kızın sadece kendisinin bildiği bu mahrem bilgiye nasıl ulaşmıştı? Bu sorunun cevabı çoğu kişi tarafından bilinmeyen, ancak büyük bir sektör haline gelmiş olan ‘gözetleme ekonomisi’nde yatıyor. Biz buna dijital izler diyelim. Parmak izi gibi. Mağaza, müşteri profillerini çıkarmak için özel analizler yapıyordu. Bu analizlerden biri de hamilelik tahmin algoritmasıydı. Algoritma, hamile kadınların, özellikle hamileliğin ikinci üç ayından itibaren magnezyum ve çinko içerikli vitamin ürünlerini aldığını, kokusuz losyonlar tercih ettiğini belirlemişti. Bu bilgileri kredi kartı bilgileriyle eşleştiren algoritma, bir kadının hamile olup olmadığını yüksek bir oranla belirleyebiliyordu. Kızın hamile olduğunu da bu şekilde belirlemişti. ABD’deki Target isimli bu mağaza 2013’de hacklendi ve 110 milyon müşterisinin verisi çalındı.” (<https://twitter.com/lagaribey/status/1058818478101159938>).

Bir başka örnekte ise “@lagaribey” Twitter kullanıcısı şunları ifade etmektedir:

“Kapısına bırakılan satış broşüründeki notu gören Mike’in canı oldukça sıkılmıştı, çünkü üzerinde “Mike Seay, kızı trafik kazasında öldü” yazıyordu. Kızı gerçekten de geçen yıl geçirdiği bir trafik kazası sonucu genç yaşta hayatını kaybetmişti. Ancak firma bunu nasıl bilebilirdi? Oysa ofis malzemeleri satan o firmaya sadece bir defa gitmiş ve yazıcısı için kağıt almıştı. Firmayı arayıp şikâyet ettiğinde, yetkili durumu inkâr etti. Fakat olay medyaya taşınınca, firma; “Bizden kaynaklanmayan bir sebeple oluşan bu hatadan dolayı özür dileriz” demekle yetindi.” (<https://twitter.com/lagaribey/status/1058818478101159938>).

“@lagaribey” ortaya çıkan geniş çaplı veri ve bilgi hırsızlığında büyük ölçekli uluslararası şirketlerin de büyük payı olduğunu belirtmektedir. Bir başka paylaşımı ise şu şekildedir:

“Acxiom, Epsilon, RapLeaf, Flurry, BlueKai. Bunlar çoğu kişinin adını duymadığı şirketlerdir. Yüz milyarlarca dolarlık gözetleme sektörünün arkasındaki veri simsarlığı da ortaya koymaktadır. Bu şirketlerin amacı verileri toplamak, analiz etmek ve reklamcılara ya da pazarlamacılara satmaktır. Bir kişiye ait ulaşabildikleri ne kadar veri varsa hepsine ulaşmayı kendilerine amaç edinmişlerdir. Bu verileri, kişilerin online aktivitelerinden bankalara, kredi kartı hareketlerinden kullandıkları mobil operatörlere veya üye oldukları yerlere kadar pek çok yerden toplayabilmektedirler. Mesela bu firmalardan Acxiom’un arşivinde, bütün dünyadan 700 milyondan fazla kişinin bilgisi mevcut ve her kişiye 13 haneli bir kod atanmış durumda. Bu kodlar, her biri farklı bir profil içeren 70 kümeden birine atılıyor ve kişi o profille tanımlanıyor. Misal, 56 no’lu kümedekiler; “30-35 yaş aralığında, üniversite mezunu, boşanmış, 1 ya da 2 çocuğu olan, orta düzey geliri olan, kirada oturan erkekler” gibi. Firma bu bilgileri olduğu gibi satabiliyor ya da kategoriye daha da daraltmak için başka bir firmaya verebiliyor. Bu durumda diğer firma, aldığı bilgilere ek olarak; “kamuda çalışanlar”, “babası sağ olanlar”, “şu lokasyonda oturanlar” ya da “alkole düşkün olanlar” gibi daha da detaya inebiliyor. Bazı firmalarsa bu kümelerle ilgili çok daha derin detaylara ve özel bilgilere inebiliyor. Örneğin “kansere hastası olanlar”, “HIV virüsü taşıyanlar”, “X ameliyatı olanlar” ya da “cinsel saldırıya uğrayanlar” gibi. Büyük veri simsarlarından MEDBASE200 isimli şirket, bu bilgileri çok ucuz bir fiyata (ortalama 1.000 kişi için 79 dolar) isteyen ilaç firmalarına satıyor.” (<https://twitter.com/lagaribey/status/1058818478101159938>).

Yukarıda belirtilen bu paylaşımlardan hareketle “gözetim toplumu” dolayısıyla “panoptikon” olgusuna değinmek gerekmektedir. Fransız düşünür Michel Foucault, insanların yönetilmesi ve yönlendirilmesi hususunda gözetim ve

gözetim aygıtlarının çağdaş kurumlarda kolaylıkla kullanıldığını ifade etmektedir. Foucault, “Eğer bilgiye erişimi belirli sayıda insanla sınırlı tutmak isterseniz, bu şekilde bilgiyi ürktütücü bir şekle sokarsınız” demektedir. Foucault ayrıca İngiliz filozof Jeremy Bentham’ın tasarladığı hapisane modelinden hareketle fikirlerini oluşturmuş ve temellendirmiştir. Foucault’nun “panoptikon” diye tanımladığı tasarıya göre az sayıda gardiyandan oluşan bir denetim evi ile çok sayıda mahkum izlenebilmektedir (<https://www.wannart.com>).

“Panoptikon” olgusuyla ortaya çıkan bu durum 4 Aralık 2011 tarihinde yayınlanmaya başlayan İngiliz televizyon dizisi “Black Mirror” ile değerlendirilebilir veya düşünsel olarak eşlenebilir. Bu durumu bir örnekle açıklamak gerekir ise Çin’de yaşanan yoğun bir “gözetim toplumu” konuyu kavramak açısından önemli olabilir. Başka bir ifadeyle bir “Black Mirror” distopyası olarak Çin devleti örnek olarak verilebilir. Çin, bu açıdan bakıldığında “dijital toplum” için önemli bir örnek teşkil etmektedir. Çin devleti, gelişmiş yüz tanıma teknolojileri, yapay zekâ tabanlı veri analiz sistemleri ile bir milyar beş yüz bine yakın vatandaşını takip etmektedir. Yine bir örnekle açıklamak gerekirse Çin vatandaşları toplumsal kıstaslara göre kredilendirilmekte ve dolayısıyla düşük kredi puanlı vatandaşlarını ulaşım, barınma, çalışma ve çeşitli temel insan haklarından yoksun bırakan bir “sosyal kredilendirme sistemi”ni uygulamaktadır (<http://www.ozgurkurtulus.com.tr>). Bu açıdan bakıldığında Çin’de bir “gözetim toplumu hayatı” yaşandığı söylenebilir. Öte yandan gözetlemeyle ilintili olarak ortaya çıkan bu durumlar ilk kez 21 Ekim 2016’da yayınlanan “Black Mirror” dizisinin “Nosedive” (Dibe Vuruş) bölümünü hatırlatmaktadır. (<https://www.pazarlamasyon.com>)

Yukarıda verilen örneklere bakıldığında zaman bedava sunulan çoğu hizmetin arka planında kullanıcıların bilgilerinin, eğilimlerinin, tutumlarının ve internet teknolojileri aracılığıyla yaptıkları aramalarının hizmet sunan şirketler tarafından üçüncü şahıslara sunulduğu görülmektedir. Michihiro Matsumoto’nun 1988 yılında yayımlanan *The Unspoken Way* kitabında da geçen bir Japon atasözü de “Tada yori takai mono wa nai”, “Hiçbir şey bedava verileden daha pahalı değildir” demektedir (<http://www.notableandquotable.blogspot.com>). Bu Japon atasözü günümüz internet teknolojilerine ve yaşanan dijital toplumun içeriğine de uygundur.

Örnek vermek gerekirse, “@lagaribey” adlı Twitter kullanıcısının ifade ettiği “veri simsarları”nın toplamış olduğu verilerin önemli bir kısmı “bedava” diye düşünülüp akıllı telefon veya tabletlere kurulan uygulamalardan oluşmaktadır. Dolayısıyla bu ve benzeri programlar kişisel araçlara indirilirken bilinmeyen veya bakılmayan izinleri de beraberinde getirmekte ve kullanıcının kendi isteğiyle

ne yapılacağını bilmediği bilgilerini hizmeti sunan şirketlere kendi rızasıyla vermiş olduğu görülmektedir. Yine “@lagaribey” adlı Twitter hesabının zincir tweetlerine bakıldığında bu durumla karşılaşmakta ve yukarıda öne sürülen savlar da desteklenmektedir. “@lagaribey” Twitter hesabının paylaşımlarından hareketle aşağıdaki örnek, yukarıda belirtilen bu durumu da ortaya koymaktadır:

“Örneğin Angry Birds, Candy Crush, Fruit Ninja gibi ücretsiz popüler oyunlar neden sizden lokasyona ve temel bilgilere erişim izni ister? Mutlaka başınıza gelmiştir. İndirdiğiniz bir uygulama, içeriğinden bağımsız garip izinler ister. Siz de indirmek için bunlara onay verirsiniz. Milyonlarca kişinin oynadığı bu oyunları yazan firmalar nasıl para kazanıyor sanyorsunuz? Borsadan mı? Marka değerinden mi? Mükemmel girişimcilik hikâyelerinden mi? Ya da şöyle diyelim; neden Google, yıllarca üzerinde çalıştığı onlarca uygulamayı hiç para almadan herkese bedava dağıtıyor? Peki ya Twitter, Facebook, Instagram, Snapchat ve diğer uygulamalar?”

Diğer yandan Facebook sosyal ağı birçok şirketin popüler uygulamalarını da satın almıştır (<https://www.onedio.com>). Burada şu soru sorulabilir, “Facebook şirketi bu uygulamaları bir kâr amacıyla mı satın almaktadır, yoksa bünyesinde bulunan verilerin çokluğu dolayısıyla mı bu satın almaları gerçekleştirmektedir?”

Bu örnekten hareketle akıllı telefonlardaki parmak izi okuma, yüz tanıma ve sesli komut teknolojileri de bahsi geçen datalar ile eşleştirilip kişiye özel daha tutarlı veriler oluşturulabilir. Örneğin Apple firması bir dönem cihazlarında parmak izi okuyucusunu kaldırıp Face ID’ye geçmiştir. Sonrasında ise yeni cihazlarında tekrar Touch ID özelliğini ana ekranda kullanmaya uygun şekle getirdiğini açıklamıştır (<http://www.milliyet.com.tr>). Dolayısıyla güvenlik açısından bakıldığında da bu ve benzeri büyük ölçekli şirketler cihazları ve uygulamaları sayesinde hem parmak izi hem de yüz (suret) bilgilerini toplanmaya devam etmektedirler.

Buraya kadar aktarılan ve sunulan bilgiler dijitalleşen toplum hayatına eklenen süreçler silsilesinden ileri gelmektedir. İnternete bağlı olan her cihaz izlenebilmekte ve bütün hareketler takip edilebilmektedir. Ortaya çıkan bu durumu “@lagaribey” Twitter hesabı şu şekilde ifade etmektedir:

“Facebook kullanmıyorum, kapattım ya da gizlilik ayarlarımı en üst düzeye getirdim diyerek kendinizi rahatlatan bir açıklama yapabilirsiniz, fakat bilmediğiniz bir şey var. Facebook, hesabınız olmasa bile reklam ortakları sayesinde sizi izleyebiliyor. Girdiğiniz bir sitede, Facebook’un o meşhur “beğen” tuşunun olması yeterli. Hesabınızın olup olmaması, o tuşa basıp basmamanız önemli değil. Kayıt altındasınız. Hatta o sitede “beğen” butonu da olmayabilir.

Veri simsarları vasıtasıyla neler yaptığınızı yine takip ediyorlar. Facebook, yaklaşık 10 beğeni veya paylaşımından sonra sizi çevrenizdeki insanlardan daha iyi tanıyabiliyor. Sadece Facebook değil elbette. Tüm internet bu şekilde işliyor. Örneğin bir ay önce bir uçak bileti sorguladınız. Aradan çok fazla zaman geçmeden internette herhangi bir haber sitesine girdiniz. Haber okurken bir ay evvel sorgulama yaptığınız seferler reklam kutucuğunda yer alır. Bu bir tesadüften ibaret değildir.

Diğeryandan benzer şekilde Google'ın Gmail'ini de kullanmıyorum diyebilirsiniz, ancak yine bir şey fark etmiyor. Eğer Gmail hesabı olan birine mail attıysanız, bu Google'ın sizin hesabınızı mercek altına alması için yeterli. Çünkü Gmail lisans anlaşmasına göre Google'ın buna hakkı var. Google hem kendi ürünleri (Gmail, Google Docs, Google Drive, Haritalar) hem satın aldığı firmalar (Youtube gibi) hem de veri simsarları vasıtasıyla bizi bizden daha iyi tanıyor. Google'ın CEO'su vaktinde şöyle demişti: 'Şu an nerede olduğunuzu ve az çok ne düşündüğünüzü biliyoruz.'

Google ve Facebook, bu sektörün en büyük oyuncularını, fakat bizi gözetleyerek verilerimizi alan, analiz ederek ya da etmeyerek satan Twitter, LinkedIn, Pinterest, Snapchat ve Foursquare gibi irili ufaklı binlerce firma daha var. Bu firmalara, "konum" bilgisine erişmek için izin vermek bile çok şey ifade ediyor. Çünkü konum bilgisi sayesinde sadece bugün nerede olduğunuzu bilmiyorlar, bir ay önce nerede olduğunuzu da biliyorlar, daha da önemlisi yarın nerede olacağınızı da kestirebiliyor, hatta yüzde 99 oranla bunu biliyorlar."

Princeton Üniversitesi'nin yürüttüğü bir araştırma da yukarıda aktarılan bu durumu ortaya koymaktadır. Araştırma 400'den fazla popüler internet sitesinin kullanıcılarının web sitelerinde yaptıkları tıklamaları, fare hareketlerini ve sayfaları kaydırma davranışlarını gözlemleyebildiğini ve çevrim içi hareketlerini takip edebildiğini öne sürmektedir (<https://www.internethaber.com>).

Akıllı telefonların mikrofon izni verilmeden çalışmayan çoğu uygulaması da ortam dinlemelerine açık olabilmektedir. Öne sürülen bazı savlarda da reklam veren şirketlerin ortam dinlemesine endeksli reklam stratejileri yürüttüğü savunulmaktadır ve konuşulan herhangi bir şeyin kısa mesaj (SMS) veya uygulamalar içerisinde iletiler aracılığıyla telefonlara iletilmesi de uzun süre tartışılan konuların başında yer almıştır (<https://www.bbc.com>). Mikrofon izni verildikten sonra telefonun tuş kilidi kapalı olsa da dinleme yapılabilmektedir (<https://www.medium.com>). Bu aktarımlardan hareketle, "Bizler sanal dünyanın (dijital toplumun) gerçek ürünleriyiz" düşüncesi de ortaya çıkabilmektedir.

Teknoloji ile birlikte her an gelişen ve değişen, durmaksızın yeniden örülen dijitalleşme serüveni bütün hızıyla geleceğe doğru evrimle sürecinde ilerlemektedir. Sanal dünyanın ötesinde bireylerin gerçek yaşam hikâyeleri, tercihleri, özel hayatları, saplantıları, zayıf ve güçlü yanları dijital bir “*verihane*”, bir başka ifadeyle “*dijital depo*” içerisinde baştan sona tutulmaktadır. Tarihçi ve yazar Yuval Noah Harari de, “*Bilgiye sahip olanın dünyayı da yönetebileceğini*” söylemektedir (<https://www.marketingturkiye.com.tr>). Geleceğin dijital dünyasında dijital verilerin neredeyse tamamına sahip olabilen devletler veya bağımsız çeşitli uluslararası ölçekteki şirketler “*dijital imparatorluklar*”ı da meydana getirebilirler. 21. yüzyıl (dijitalleşme ve piyasa) ekonomisini tekstil, araçlar ve silahların değil; bedenler, beyinler ve zihinlerin oluşturabileceği düşünülmektedir. Dolayısıyla Harari’nin deyiimiyle ortaya yeni bir ideoloji de çıkmaktadır. Bu ideolojiye “*Dataizm*” denilmektedir (<https://www.dunyahalleri.com>).

“*Dataizm*”, bir inanç sisteminden farklı olarak evrenin bilgi akışından meydana gelmektedir. Yeryüzünde meydana gelen tüm olayların ve gelişmelerin bilgiler ışığında çözümlenebilir olduğunu ifade eden kapsayıcı bir teoridir. *Dataizm*, ilerleyen süreçlerde bilginin veya bilgiye sahip olanın en büyük güç haline geleceğini, bilgiyi elinde bulunduran tarafların diğerlerinden daha fazla etkiye sahip olacağını ve bilgiye ulaşmanın bir güç göstergesi olduğunu ifade eden bir yaklaşım olarak da ortaya çıkmaktadır (<https://www.tozlumikrofon.com>).

Günümüzde dünyanın en büyük ülkelerini sosyal ağlar ve internet kullanıcıları oluşturmaktadır denilebilir. 2018 yılı 2. çeyrek araştırma verilerine göre dünyadaki internet ve sosyal medya kullanımı istatistikleri de bunu göstermektedir. “*We Are Social 2018*” raporuna göre “*Dünya İnternet, Sosyal Medya ve Mobil Kullanıcı İstatistikleri*” aşağıdaki gibidir:

- *Dünya nüfusunun %54’ünü oluşturan 4.08 milyar kişi “İnternet Kullanıcısı”-(2017’de bu oran 3.81 milyar kişi ile %51’di).*
- *Dünya nüfusunun %43’ünü oluşturan 3.29 milyar kişi “Sosyal Medya Kullanıcısı”-(2017’de bu oran 3.02 milyar kişi ile %37’ydi).*
- *Dünya nüfusunun %66’sını oluşturan 5.06 milyar kişi “Mobil Kullanıcısı” (2017’de bu oran 5.05 milyar kişi ile %66’ydı).*
- *Dünya nüfusunun %41’ini oluşturan 3.08 milyar kişi “Mobil Sosyal Medya Kullanıcısı”-(2017’de bu oran 2.78 milyar kişi ile %34’tü).* (<https://www.brandingturkiye.com>).

Bu veriler doğrultusunda dijital bir toplumun dijital bir bilince sahip olması, dolayısıyla siber güvenlik alanlarında çeşitli okumalar ve araştırmalar yapması, kullandığı araçlar ve bilinçli bir kullanıcı için önemli bir gereklilik olarak

düşünülebilir. Theodore John Kaczynski'nin (Unabomber) “*Sanayi Toplumu ve Geleceği*” adlı manifestosunda ortaya koyduğu bazı fikirler 21. yüzyılın teknolojik gelişimine ve dijital toplumun geleceğine dönük önemli bilgiler içermektedir. Yukarıda da belirtildiği üzere bu kısımda Theodore J. Kaczynski'nin şiddete dayalı eylemleri onaylanmamaktadır. Bu açıdan Kaczynski'nin manifestosunda ortaya koyduğu fikirler bağlamında bazı çıkarımlar yapılmaktadır:

“Kişiler, seçkinler (teknolojiyi elinde tutanlar) ile genel halk (teknolojik olarak gücün dayatıldığı) arasındaki çatışma dışındaki diğer toplumsal çatışmaları teşvik etmeden önce iki kez düşünmelidirler. Bir kere, diğer çatışmalar ilgiyi önemli çatışmalardan (güçlü seçkinlerle sıradan halk arasındaki, teknoloji ile doğa arasındaki) saptırır; diğer taraftan da diğer çatışmalar teknolojikleşmeyi teşvik eder; çünkü iki taraf da, rakibine karşı avantajlı olmak için teknolojik güç kullanmak ister. Bu, ülkeler arasındaki rekabetlerde açıkça görülür.”

Genel olarak, “modern insanın” doğaüstündeki muazzam gücü bireyler ya da küçük gruplar tarafından değil, büyük kuruluşlar tarafından kullanılmaktadır. Ortalama modern BİREY teknolojiden bir dereceye kadar yararlanabilir. Ancak sistemin denetimi ve kontrolü altında ve ancak dar sınırlar içinde bu hak ona verilir (Her şey için izin gereklidir ve bu izin beraberinde kural ve düzenlemeleri getirir). Birey sadece sistemin ona vermeyi uygun gördüğü bazı teknolojik güçlere sahiptir. Doğaüstündeki KİŞİSEL gücü önemsizdir.

Bugün, teknolojik açıdan ilerlemiş topraklarda, insanlar coğrafi, dini ve politik farklılıklara rağmen birbirlerine çok benzer hayat sürerler. Chicago'daki Hristiyan bir banka memurunun, Tokyo'daki Budist bir banka memurunun ve Moskova'daki komünist bir banka memurunun hayatları birbirlerine, binlerce yıl önce yaşamış basit bir adamın hayatından çok daha benzerdir. Bu benzerlikler, ortak teknolojinin sonucudur.

Teknoloji, insanları dönüşü olmayan bir yola sokmuştur. Gelişen teknoloji ve endüstriyel toplumun insanlığa; ekonomik, çevresel, sosyal ve psikolojik olarak problemler getirdi. Aşırı toplumsallaşma, insanlığın bireye yaptığı en büyük zulümdür. Gelecekte toplumsal sistemler, insanların ihtiyaçlarına göre düzenlenmeyecek, bunun yerine insanlar sistemin ihtiyaçlarına uydurulacaktır. Eğlence, modern insana önemli bir kaçış aracı sağlar. İnsan televizyona, videoya vs. gömülmüşken, stresi, endişeyi, hayal kırıklığını ve tatminsizliğini unutabilir...” (Kaczynski, 2013).

Diğer yandan teknoloji konusunda eleştirel bir tutum ortaya koyan Martin Heidegger, herkesin teknolojiye esir ve mahkum olduğunu ifade etmektedir.

Bu durumun asıl sebebinin ise teknoloji ile gerçekçi bir ilişkinin bilinmiyor oluşuna bağlamaktadır. Heidegger'e göre teknoloji ile teknolojinin özü aynı şeyi ifade etmemektedir. Heidegger ayrıca modern teknolojide saklı olan gücün insanın var olanla ilişkisini belirlediğini, fakat teknolojik ilerlemenin gittikçe daha da hızlanacağını ve hiçbir şekilde durdurulamayacağını, dolayısıyla insanın varoluşununun bütün alanlarına ulaştıkça daha sıkı biçimde teknolojinin güçleriyle kuşatılacağını savunmaktadır (Aydoğan 2017: 79-165).

SONUÇ

Teknoloji ve dijitalleşme günlük hayata entegre olup yaygınlaştıkça, getirdiği avantajlara karşılık birçok sorunu da beraberinde getirmektedir. Web 2.0 ile birlikte ortaya çıkan en birincil problemlerden biri de teknolojik tabanlı güvenlik açıklarıdır. Ayrıca 0-1'lerden oluşan ve bilmeden veya bilerek geride bırakılan dijital izler de bu konuya dahil edilebilir. Bütün bunlar kullanıcıları dijital gelecekte birçok sorun ile karşı karşıya bırakmaktadır. Daha önce de vurgulandığı üzere, ağ toplumunda birbirimize çevrimiçi ortamlarda bilgi alışverişi yapılmaktadır. Bu bağlamda dijital dünyanın dijital emekçisi olan kullanıcılar bedava sunulan bu uygulamaların birer gönüllü mavi yakalı konumundadırlar.

İnsan ve dünya teknoloji ile beraber yeni bir boyutta ve yeni bir evrende devamlı surette yeniden şekillenmektedir. Yukarıdaki kısımlarda da belirtildiği üzere bu konularla ilintili olarak bilinç düzeyi uyanık ve yüksek dijitalleşen dünyanın bilinçli bireyleri meydana getirilebilir. Dijital bilinç, kodlama eğitimleri, algoritma bilgileri ve başlangıç seviyesinde siber güvenlik konuları ile teknolojinin her safhasından alıntılar yapılarak bu safhalardan geçilmesi önemli bir aşama olmaktadır. Dolayısıyla bilinç düzeyi artan bireylerin ve toplumların gelişen ve oluşan yeni şartlara da hızlıca adapte olabilmeleri sağlanabilir.

KAYNAKÇA

Goodman, Marc. Geleceğin Suçları, Dijital Dünyanın Karanlık Yüzü, İstanbul: Timaş Yayınları, 2016.

Heidegger, Martin. Heidegger: Teknoloji ve İnsanlığın Geleceği, (der. çev. Ahmet Aydoğan), İstanbul: Say Yayınları, 2017.

Kaczynski, Theodore John. Sanayi Toplumu ve Geleceği, The Unabomber Manifesto: Industrial Society and Its Future, İstanbul: Çeviren, Kolektif Kaos Yayınları, İstanbul, 2013.

Schneier, Bruce. Data and Goliath, The Hidden Battles to Collect Your Data and Control Your World, New York: W. W. Norton & Company, 2015.

Scott, James, (2017), Dragnet Surveillance Nation: How Data Brokers Sold Out America, California: CreateSpace Independent Publishing Platform, 2017.

İNTERNET KAYNAKLARI

https://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/03/160302_casus_akilli_telefon

<https://www.brandingturkiye.com/dunyadaki-en-populer-sosyal-aglar/>

<https://www.dunyahalleri.com/21-yuzyil-ekonomisinin-ana-urunleri-tekstil-arac-ve-silahlar-degil-bedenler-beyinler-ve-zihinler-olacak/>

<https://www.internethaber.com/internet-ortaminda-fare-hareketleri-bile-izleniyor-1826123h.htm>

<https://www.marketingturkiye.com.tr/haberler/sapiensin-yazari-harari-veriye-sahip-olan-insanligin-kaderini-belirleyecek/>

<https://medium.com/@halidox/ortam-dinlemesiyle-gelen-reklamlar-1a63ec0832e1>

<http://www.milliyet.com.tr/iphone-da-parmak-izi-okuyucu-geri-apple-haber-2867417/>

<http://www.notableandquotable.blogspot.com/2011/01/japanese-wisdom-on-hidden-danger-of.html>

<https://onedio.com/haber/hizli-yukselis-karlilik-ve-skandallar-facebook-un-yakin-tarihine-bakis-866041>

<http://www.ozgur Kurtulus.com.tr/yil-2018-gozetim-toplumu-yuklendi/>

<https://www.pazarlamasyon.com/cinin-distopik-sosyal-kredi-sistemi-kismen-hayata-gecti/>

<https://www.toz lumikrofon.com/dataizm-nedir/>

<https://twitter.com/lagaribey>

<https://www.wannart.com/denetim-altinda-tutulan-insan-ve-panoptikon-teorisi/>